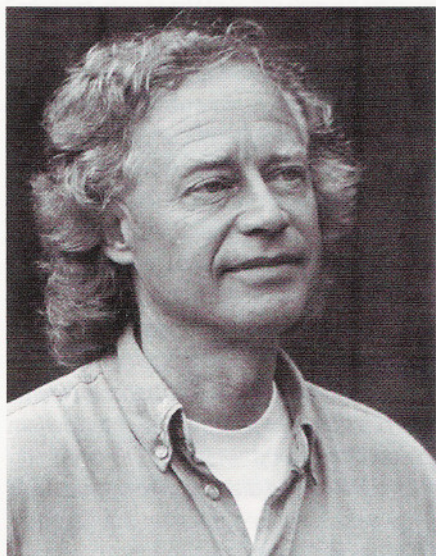

EEN ONTMOETING MET

JOHN W. BEIJERSBERGEN, VAN FLAAUWERS BIJ KERKWERVE.

(Foto: redactie)

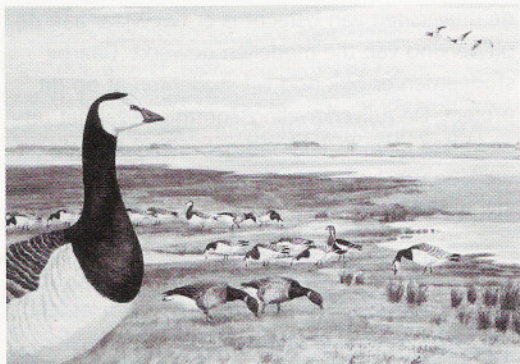
Hij werd op 20 juli 1946 geboren in 's-Gravenhage en is gehuwd met Marianne van Dijke. Het paar heeft twee kinderen. Beijersbergen is bioloog en provinciaal beleidsmedewerker. Hij deed zijn kandidaats in Utrecht en behaalde zijn doctoraal aan de universiteit van Groningen, met 'ecologie van de kust' als specialiteit. De ontwikkeling van de natuur na de afsluiting van de Grevelingen, in het bijzonder. Hij adviseert, als ecooloog, Gedeputeerde Staten van Zeeland bij allerlei ingrepen die in opdracht van de provincie worden uitgevoerd met betrekking tot landinrichting. In samenwerking met Jeroen de Maat, geo-hydroloog, ontwikkelde hij in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij én de provincie Zeeland de 'Gebiedsvisie voor de zuidkust van Schouwen'. Het tweetal heeft in 1996 in deze visie de mogelijkheden neergelegd om een groot stuk natuur op Schouwen-Duiveland tussen Zierikzee en de Schelphoek te scheppen. In dit gebied moet de natuur weer zijn gang kunnen gaan, onder invloed van zoute kwel, peilopzet, de seizoenen en het klimaat. Een 'Brak/zout waterlandschap' duizend ha aaneengesloten, met daarin inlagen, karrevelden en brak moeras, ter versterking van de natuurwaarde van de Oosterschelde.

"Ik heb mijn ziel gelegd in de Zuidkust van Schouwen," vertelt Beijersbergen. "Mijn plannen zijn vanuit de ecologie geformuleerd. Ik was daarbij in de gelegenheid om bepaalde eisen te stellen, die de natuur voorrang kunnen geven. Daarbij is gedacht aan het grondwaterpeil, waterkwaliteit, helderheid van het water en zoutgehalte. De eisen zijn vertaald in modellen, die het meest natuurrendement opleveren. Met de universiteit van Utrecht is er twee jaar aan de uitwerking van die modellen gewerkt. Daarbij studeerden er ook nog vijf studenten af op dit project. De ruilverkavelingscommissie zal het uitgewerkte plan als leidraad gebruiken voor de uitwerking van het landinrichtingsproject Schouwen-Oost."

Beijersbergen wil het karakter van het Schouwse land uit vroeger tijden terug brengen. "Het land van wind en wolken, hoge luchten en vogels: dat is Schouwen. In relatie met - gelukkig - een open Oosterschelde. Boeren hebben vijfhonderd jaar geprobeerd om landbouwgebied van dat stuk grond te maken en al die tijd is het tobben gebleven. Nu zal het landschap zich buigzamer gedragen dan in de vijfhonderd jaar dat men er cultuurgrond van wilde maken." De Schouwse zuidkust herbergt van oudsher vogels van allerlei pluimage. Er overwinteren daar brand- en rotganzen. In de zomer vind je er de kluut, de strandplevier, het visdiefje, de grutto, de Kievit. Verder de tureluur, die juist in het brakke landschap het best gedijt. Als het brakke, moerassige landschap versterkt wordt, zullen er steeds meer vogels neerstrijken om te fourageren. Soorten als de grote stern, de lepelaar en de velduil kunnen daar ook hun plekje vinden.

Zijn gedreven liefde voor de natuur zit hem in de genen, meent Beijersbergen. Het buitenleven was favoriet bij zijn voorvaders. Ze verdienden de kost als duinopzichter of vinker. "In mijn jeugd gingen we met mijn ouders ook bijna elk week-end de natuur in. Vanaf mijn achtste jaar trok ik er zelf al op uit. Veel alleen, ik ben geen mens voor grote groepen. Ik trek het liefst mijn

eigen plan. Ik pakte mijn fiets en vertrok en later op een brommertje. Je komt gaandeweg toch mensen van je eigen slag tegen, als je altijd in natuurgebieden rondzwerft. Ik ging steeds verder van huis. Eerst naar Meijndel, de vallei van de meidoorns, later naar De Beer op Rozenburg. Daarvoor maakte ik de oversteek bij Hoek van Holland. Ik maakte verslagen en observeerde en telde vogels. Het natuurgebied De Beer trok in die tijd zo'n 50-duizend bezoekers per jaar. Tot grote woede van natuurliefhebbers moest dit

Ganzen in de winter, ter hoogte van Mooriaanshoofd (Aquarel Cees de Kraker, provincie Zeeland).

schitterende gebied opgeofferd worden aan de industrie. Het gebied was eigendom van de Staat en dus kon het zo maar weg. Ik was ook woedend, het was ongelooflijk dat zoiets kon gebeuren. Het verlies van De Beer in mijn jeugd heeft mij mede gevormd. Men heeft daar alles onder het zand laten verdwijnen. Prachtige plekjes, zeldzame planten en vogels moesten plaats maken voor havens en industrie. In 1964 ging De Beer definitief onder het zand. Vanaf die tijd heb ik duidelijk voor natuurbescherming gekozen, vaak een strijd waarin je in je eentje een weg moet gaan. Dat maakt me niet uit. Ik behoor tot de Gideons' bende."

Maarten 't Hart beschreef in zijn boek *'De Jacobs-ladder'* het Rozenburg uit zijn jeugd zo: *"Ik liep maar. Zandoogjes en koolwitjes volgden me soms, doken dan het reusachtige koolzaadveld weer in, kwamen terug om voor mij langs de*

weg over te steken naar de leeuwebekken waar ze even op de donkergele bloemen uitrustten. Overal klonk het gesjirp van sprinkhanen. Het vreemdste was nog dat ik de Waterweg, toch zo vlakbij, niet meer rook. Het was net of ik in een verafgelegen land van de wereld liep. Toen kwam het manshoge, ruisende gerst met korenbloemen erlangs die opgebleekt leken en niet van hart meegaven als de wind door de gerst joeg. Als ik mijn ogen dichtdeed, was het net alsof ik iemand in zijn slaap hoorde praten. Het was of dat hele veld in gesprek was, met de wind en de lucht en de heggemussen die erin rondscharrelden en er soms overheen vlogen. 'De heggemus is haast het mooiste vogeltje,' dacht ik, 'geen enkel andere vogel heeft zo'n mooi leigrijs kopje en is zo rank gebouwd.' Achter de gerst dook de kruising op. Maar er was geen zandpad. Er liepen twee diepe zanderige gleuven het land in waartussen weegbree en zuring en fluitekruid groeiden. Langs de sporen groeide eikehakhout. Het zat vol met eikehaantjes waarvan het groen haast pijn deed aan mijn ogen. Op het fluitekruid kropen gouden torren in de zon. Ook zij waren groen, goudgroen." Later in een gesprek met zijn grootvader zegt die: "Straks gaan de trekvogels weer over, en wordt het winter. En dan komt het voorjaar weer. Je zult zien: hoe ouder je wordt, des te meer zul je beseffen dat dat 't enige is waar het op aankomt: dat het lente wordt en dat de meidoorn weer in bloei staat, eerst de witte, dan de rode - och, heb je die meidoorn gezien op Rozenburg?" "Ja," zei ik. "Zou die al weg zijn?" "Ik weet het niet," zei ik. "Ik ook niet," zei hij, "en ik durf ook niet te gaan kijken. Stel je voor, dat ze die omgehaald hebben." "Ja, en die twee platanen," zei ik.

"Wij zijn geen goede rentmeesters geweest," meent John Beijersbergen, "om toe te laten dat het natuurgebied op Rozenburg kon verdwijnen. Nobelprijswinnaar Jan Tinbergen zei eens: We zouden ons De Beer nu niet meer laten afnemen. In de zeventiger jaren kwam er steeds meer aandacht voor het milieu. Halverwege de zeventiger jaren had ik een eigen biologisch adviesbureau. In het kader van het landschapsbeheer voerde ik opdrachten uit, zoals bijvoorbeeld het onderzoeken

ken van de ontwikkeling van de duinvallei-vegetaties op Schouwen en ik maakte op de slikken van Flakkee een optimale inrichting voor ganzen. Er kwam steeds meer werk van de provincie, onder meer de aanleg van nieuwe wegen en de compensatie voor natuurgebieden." Hij kwam in dienst van de provincie. Beijersbergen zette zich in tegen het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen.

Door de afvalstroom uit een fabriek voor landbouwgif in het Botlekgebied bleek het zeemilieu voor de kust ernstig vervuild. "Toen er steeds meer dode vissen en zeehonden werden gevonden en er bijna geen sterns meer overgebleven waren, toen schrok men eindelijk wakker. De natuurbescherming was oorspronkelijk elitair, maar later kwamen er allerlei bewegingen op gang waar iedereen aan deel kon nemen, zoals de Zeeuwse Milieufederatie en de Natuur- en Vogelwacht."

Beijersbergen liet bij de provincie vaststellen dat er geen gif meer gespoten mocht worden, langs provinciale wegen. "Mooi schoon wordt er dan gezegd, als je spuit, maar mooi schoon is wel mooi dood. Bestrijdingsmiddelen maken alles dood in de sloten." Na een taai gevecht zit Beijersbergen nu op een scharnierpunt van

politiek en beleid maken. Hij heeft in een groot aantal gevallen kans gezien, om zijn idealen om te zetten in een beleid, dat door de provincie is overgenomen. De zuidkust van Schouwen zal zich ontwikkelen tot een eigen, brak natuurgebied, dat zijn weerga niet heeft. Bij de ontwikkeling wordt aandacht besteed aan mogelijke problemen, die bij het ontwikkelen van grootschalige natuur kunnen ontstaan ten aanzien van de aangrenzende landbouw, zoals toename van zoute kwel, de opvang van ganzen en de uitwaai van onkruid. "Tussen natuur en recreatie is een convenant afgesloten. Vroeger hadden we ruzie met de recreatie, want wij waren de hekkenszetters. We verlaten nu de hekkenszetterij en staan recreatief medegebruik toe. We mikken daarbij wel op natuurgenieters, fietsers en wandelaars. In de winter van 1997/98 kunnen de werkzaamheden langs de zuidkust beginnen."

Burgh-Haamstede, 26 mei 1997

B.R.- de R.

Bronnen:

De jacobs ladder van Maarten 't Hart
Voorlichting provincie Zeeland